

POSTANOWIENIE

11 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 11 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa O.K.

przeciwko małoletniemu A.K. reprezentowanemu przez przedstawiciela
ustawowego M.K.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na skutek skargi kasacyjnej małoletniego A.K. reprezentowanego przez
przedstawiciela ustawowego M.K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie
z 30 marca 2022 r., I 1Ca 333/21,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest

sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z tego, „że zaskarżone orzeczenie zostało oparte na niedających się logicznie pogodzić sprzecznych konkluzjach Sądu, który z jednej strony przyjął, że pełnomocnik na podstawie udzielonego mu pełnomocnictwa był upoważniony do zbywania tytułem odpłatnym i darmym praw własności dowolnych nieruchomości, a tym samym był władny do dokonania spornej czynności prawnej w imieniu powoda, a z drugiej, że powód udzielając pełnomocnictwa do zbywania tytułem odpłatnym i darmym praw własności dowolnych nieruchomości nie wyraził zgody na darowiznę spornej nieruchomości, wobec czego pełnomocnik przy zawarciu umowy darowizny działał wbrew woli powoda”.

Pozwany powołał się też na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które ujął w formie pytania: „czy klauzula generalna wyrażona w art. 58 § 2 k.c. ma zastosowanie uniwersalne, bezwzględne, w odniesieniu do wszelkich czynności prawnych, czy też w odniesieniu do niektórych czynności prawnych może ona nie znajdować zastosowania”, a także wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w doktrynie oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), a mianowicie art. 58 § 2 k.c. w kwestii zakresu jego stosowania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę

przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga samodzielnego (czyli) odrębnego od podstaw kasacyjnych wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2014 r., II UK 458/13).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej w niniejszej sprawie tego wymagania nie spełnia. Pozwany nie określił przepisu, który Sąd Apelacyjny miał w sposób oczywisty i rażąco naruszyć wydając zaskarżone orzeczenie, a w uzasadnieniu wniosku w kontekście art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. stwierdził jedynie, że „skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na nielogiczne podstawy wydanego rozstrzygnięcia.” Dalsze wywody uzasadnienia wniosku pozwany poświęcił wykazywaniu, że w sprawie występuje zagadnienie prawne w związku z wykładnią art. 58 § 1 k.c.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problem sformułowany przez pozwanego nie spełnia powyższych wymagań, gdyż ujęty został bardzo ogólnie, bez uwzględnienia kontekstu faktycznego sprawy i charakterystyki czynności pełnomocnika ocenianej przez Sądy *meriti*. Sądy te

ustaliły, kiedy i z jakiej przyczyny bratu pozwanego zostało udzielone ogólne pełnomocnictwo do działania za powoda także w sprawach dotyczących nieruchomości oraz że brat pozwanego w porozumieniu z pozwanym wykorzystał to pełnomocnictwo oczywiście sprzecznie z wolą powoda, a działał przy tym w porozumieniu z drugą stroną czynności. Pozwany pominął, że Sąd Najwyższy wypowiadał się już o możliwości stosowania art. 58 § 2 k.c. w stanach faktycznych podobnych do ustalonego w niniejszej sprawie, a mianowicie w wyrokach z 21 marca 2013 r., II CSK 458/12 i z 20 października 2016 r., II CSK 59/16. Przyjął w nich, że pełnomocnik, zgodnie z istotą pełnomocnictwa, tj. stosunku prawnego opartego na zaufaniu, powinien działać zgodnie z domniemaną wolą mocodawcy, a w każdym razie nie powinien podejmować czynności sprzecznych z rzeczywistą lub domniemaną jego wolą, chociażby formalnie mieściły się one w zakresie udzielonego pełnomocnictwa. Takie działanie pełnomocnika może być uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Nie wystarcza to jeszcze, rzecz jasna, do uznania zdziałanej przez takiego pełnomocnika czynności za nieważną w świetle art. 58 § 2 k.c., skoro, zgodnie z art. 95 § 2 k.c., czynność pełnomocnika dokonana w granicach umocowania pociąga za sobą skutki bezpośrednio dla reprezentowanego. Uznanie za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego czynności zdziałanej przez pełnomocnika z osobą trzecią jest możliwe, jeśli osoba ta wiedziała lub przy dołożeniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o zawieraniu z nią przez pełnomocnika czynności sprzecznych z wolą mocodawcy. Z ustaleń przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia wynika, że taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie.

O potrzebie wykładni przepisów prawnych jako przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania można mówić wtedy, gdy z mającego zastosowanie lub mogącego mieć zastosowanie w sprawie przepisu dekodowane są różne normy prawne, a brak jest wypowiedzi w doktrynie i orzecznictwie, które by te różnice usuwały i wyjaśniały przyczyny ich występowania.

Przepis, o wykładnię którego zabiega pozwany i na tle którego sformułował zagadnienie prawne były przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego, ostatnio szeroko w wyroku z 16 czerwca 2023 r., II CSKP 461/22. Problemy sformułowane przez skarżącego można zatem uznać za wyjaśnione.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265), orzeczono jak w postanowieniu.

[a!]